

3. Generallieutenant Albert Borgaards Levnet og Bedrifter, tilligemed en kort Oversigt af de nærmest hermed i Forbindelse staaende Krigsbegivenheder; ved D. N. Olsen, Major i Generalstaben. Kjøbenhavn, 1839. 190 S. st. 8.

Dette Skrift fortjener fra adskillige Sider Dpmærksomhed, og Erkiendelse af dets fleersidige Værd. Det er upaatvivlelig ikke allene et af de grundigste, med mest Omhu udarbejdede militairbiographiske Arbejder, vor Literatur eier; men det har tillige, baade ved Gienstanden og Behandlingsmaaden, en meer end almindelig historisk Interesse, endog for Læsere, der ikke høre til Krigerstanden, for hvilken Skriftet oprindeligen er bestemt. (Det er et særstilt Aftryk af Tidsskriftet „Militairt Repertorium.“) Der vil neppe findes Mange, selv i denne Stand, der vide af, eller komme ihu, at en indfødt dansk Krigsmand, hvis Navn er saa ubekendt, ja neppe for omtalt hos os, i det 17de og 18de Aarhundrede har gennemgaaet en saa lang, daadrig og hæderlig militair Løbebane i fremmed Tjeneste, som General Borgaard. Vi kunne helst bruge Forfatterens egne Ord: „I den første Halvdeel af det 18de Aarhundrede beskæftede i England en dansk Mand en af de vigtigste militaire Poster, hvortil han gennem et overordentligt Krigerliv, ved en fælden, paa lang Erfaring grundet Dygtighed, havde gjort sig værdig. Skøndt endnu ikke fulde hundrede Aar ere forløbne, siden han endte sin lange, daadrige Løbebane, er dog hans Tilværelse saa godt som ubekendt hos os; og formodentlig vide kun saa Danske, der besøge Englands berømte Krigs- og Artillerie-Depôt, Woolwich, og besee dets, med over 30,000 Stykker Skyt prangende Arsenal, dets pragtfulde Caserner, Academiet, m. m. at en dansk Mand væsentligen har bidraget til alt dette, og i en lang Aarrække havt den største Indflydelse paa Uddannelsen og Organisationen af det engelske Artillerie.“

Uagtet det nu er vist nok, at den i sin Tid saa udmærkede Mand ikke opnaaede sin militaire Hæder og Udmærkelse i

Fædrelandets Tjeneste, som han tidlig maatte forlade, og derfor ikke heller kunde anvende sine Indsigter og sin lange praktiske Erfaring i Artillerievidenskab til Bedste for Danmark: saa er det dog en naturlig Interesse, hvormed vi følge den danskt fødte, vidt forsøgte Krieger paa hans ligesaa farefulde, som heldige og hæderfulde Livsbane, hvilken han begyndte i sit 16de Aar som danskt Cadet i Dronningens Regiment ved Wismars Besæiring 1675, og endte som Generallieutenant i britisk Tjeneste og Oberst ved det engelske Artilleriecorps (Royal Regiment of Artillery), hvis Organisation egentlig var Borgaards Bærk. Det hører derfor ogsaa til de hæderligste Vidnesbyrd om hans Talenter og Fortjenester, hvad man læser i Indskriften paa en af Mindetavlerne under det Portrait af B. som Officererne ved det engelske Artilleriecorps endnu 1785, da 34 Aar vare forløben siden hans Død, lode ophænge i Arsenalets Modelsal ved Woolwich: „Storbritannien skylder denne „tappre Officeers fortrinlige Talenter, at have bragt saavel „Artillerievidenskab, som Artillerie-Tjenesten til et regulært „System; ligesom ogsaa Regimentets Organisation og Indretning.“

Det er i øvrigt ikke meget, hvad man i Detail kender til Borgaards Levnetsomstændigheder; og havde man ikke haft en kort, men fuldstændig Optegnelse paa Engelsk af ham selv over de Slag og Besæiringer, han havde bivaanet, og de militaire Poster og Forfremmelser, han opnaaede: vilde denne Kundskab have været saa godt som ingen. Et tilfældigviis bevaret Brev fra Præsten ved den danske Kirke i London, Alb. Michelsen, (d. 1770) hvis Søster var Gen. Borgaards anden Hustru, har bl. a. meddeelt hans Fødselsdag (d. 10de Novbr. 1659) og Fødested Holbek; hvilket Forfatteren af det her omtalte Skrift af flere Grunde antager enten at være Kirkebyen Holbek, i Kongso Herred, Randers Amt, eller Herregaarden Holbekgaard i samme Sogn. Ligeledes indeholder dette Brev Efterretning om Generalens tvende Giftermaal (kun to Døttre overlevede ham) og om hans Dødsdag, den 7de Febr. 1751 m. m. En Hovedkilde til hans Levnet er i øvrigt den ovennævnte korte Beretning af ham selv (S. 162—74) om hans militaire Tjeneste

og Forfremmelse i den danske, preussiske og engelske Armee, (fra dansk Cadet af, 1675, til engelsk Generallieutenant, 1739) og om de 18 Feltslag og 24 Beleiringer, hvori han, fra 1675 (Wismars Beleiring) til 1719 (Bigos Bombardement) havde deeltaget. Hans Liv var et ægte Krigerliv; men dets Ungdomsperiode viser os tillige, at, saa udmærkede Anlæg Borggaard endog maa have havt, baade for den practiske og den videnskabelige Deel af Krigskonsten, saa vilde han formodentlig, om han var bleven i sit Fædreland, hverken have vundet den Navnkundighed eller Dygtighed, som han i en større Magts Krigstjeneste opnaaede. Fra 1675, da han som Cadet ved Dronningens Infanterieregiment var med ved Wismars Beleiring, og efterat han senere var gaaet over i Artilleriet, havde bivaanet de skaanske Campagner, Feltslag og Beleiringer under Christian V., havde været udsendt til Berlin og Strassburg (1680, 81) for at danne sig til Ingenieur og Artillerist, og endelig som dansk Frivillig havde bivaanet den verdensberømte Undsætning af det beleirede Wien ved Polens Konge Joh. Sobiesky 1683, de paafølgende Felttog 1684—86 i Ungarn, og Dfens Beleiring og stormende Indtagelse, var han 1688 i sit 29de Aar endnu ikke avanceret videre end til Lieutenants Rang. 1688 forlod han sit Fædreland og den danske Tjeneste, efter hans egne Ord "on account of some injustice done me in my promotion." Hvori denne Uretfærdighed har bestaaet, veed man ikke nærmere; men seer af det ovenanførte Brev fra Pastor Michelsen, at han i den Anledning skal have udfordret sin Major, og at dette var Grunden til, at han, endskiondt Duellen ikke fandt Sted, maatte flygte til Hamborg, hvorfra han for-gieves søgte om Leidebrev til at kunne vende tilbage. Af saa ringe Aarsager mistede Fædrelandet en tapper og duelig Kriger, som maaskee 100 Aar tidligere kunde have bidraget til at sætte det danske Artillerie paa bedre Fod, eller udrettet her, hvad han gjorde i England.

Fra Hamborg vendte han sig til Berlin, hvor han 1689 som Lieutenant gik ind i den preussiske Garde, og blev i preussisk Tjeneste til Jul. 1692, da han ansattes som „Fyrmester“ (Firemaster) ved det engelske Artillerie, hvor han i saa Aar

svingede sig op til høiere Grader. Han gjorde først Tjeneste i alle Campagner mod Ludvig XIV. i Nederlandene, og senere som Major og Oberst i den spanske Successionskrig, hvor bl. a. under Beleiringen af Valencia d'Alcantara 1705 hans venstre Arm blev knuset ved et fiendtligt Skud; og Aaret efter fik han ved Alcantaras Beleiring en stærk Contusion i Brystet. I Slaget ved Saragoësa, den 20de Aug. 1710, blev han fire Gange saaret; og atter i Slaget ved Villa Viciosa den 10de Decbr. hvor en Kanontugle streifede hans venstre Been. I dette for Englænderne uheldige Slag havde Borgaard end videre det Uheld at miste sin hele Bagage, og kort efter Slaget at blive gjort til Fange. Først i det følgende Aar tillod man ham paa Wexörd at reise til England, for at helbredes af sine Saar. Han blev snart udvæxlet for en fransk Oberst; men hans Saar vare saa alvorlige, at han i lang Tid maatte gaae ved to Krykker, og først i 1712 kunde han igien komme i Virksomhed. Denne blev nu for en stor Deel henvendt paa at benytte de udstrakte og grundige Kundskaber i Artillerievidenskaben, som han i sin lange Krigstjeneste havde samlet. Han indsaae, hvormeget det engelske Artillerie trængte til Forbedring; og indgav i Forening med en anden engelsk Artillerieofficer, Brigadeer Hopkey, til Dronning Anna et Forslag til en ny Organisation af det regulære Artillerie i Storbritannien. Dronningen døde imidlertid, (den 1. Aug. 1714) og først nogle Aar derefter kom Borgaard, under Hertugen af Marlborough, der som Stormester for Artilleriet (Master general of the ordnance) 1722 fornyede hans Bestalling som Artillerie-Oberst, til at udføre en Deel af sine vigtige og giennemgribende Planer. Endnu glemmes i Woolwichs Bibliothek en Mængde af hans Constructio-
ner, Tabeller og Afhandlinger, Artilleriet vedkommende, hvorover en Fortegnelse meddeles blandt Bilagene S. 186—190; og hans Biograph, der paa Stedet selv har undersøgt disse og andre Mindesmærker om Borgaards Virksomhed, giver ham (S. 147) det Vidnesbyrd, „at han blev den egentlige Skaber af det engelske Artillerie; ligesom han ogsaa forestod det til Officerernes Dannelselse, efter hans eget Forslag 1719 oprettede,

endnu bestaaende, men meget udvidede Artillerie-Academie i Woolwich (S. 154).

Borgaards sidste Krigsbedrift var Bombardementet af Vigo i Gallicien 1719, hvorved denne Stad og dens Castel blev tvunget til at overgive sig. Han var personligen yndet baade af Georg I. og Georg II., blev 1735 forfremmet til Generalmajor og 1739 til Generallieutenant, da han i sin høie Alder endnu kraftig og livskraftig kunde deeltage i practisk Virksomhed og sysselsætte sig med theoretiske Arbejder. Hans stærke Natur, som hverken saa mange Aars uafbrudte Anstrengelser og Krigsstrabadser, eller hans mange betydelige Saar, havde kunnet nedbryde, bragte hans Alder til 92 Aar. Hans Liig hviler i Hvalvingerne under den danske Kirke i London, (opført 1693—96) hvis Forstander han selv længe var, og hvor ogsaa adskillige af hans Børn og Slægtninge ere begravede. I det, i Bilagene S. 178—81 aftrykte engelske Brev af hans Svoger siges bl. a. til hans Berømmelse: „Han var en Mand af den strengeste Redelighed; og erklærede endnu kort før han døde, at han paa sin Eed kunde forsikre, han aldrig havde havt 6 Pence mere i Fordeel af sit Regiment, end den ham af Kongen tilstaaede Lønning.“ — Forfatteren af hans Levnetsbeskrivelse, har ikke allene forsøgt, men meget forhøiet Interessen af det sparsomme biographiske Stof, som de faa Materialier frembyde, ved at meddele en kort, men tilstrækkelig militairhistorisk Skildring af de Krige, Felttog og Beleiringer, hvori Borgaard, efter hans egne Opregnelser, deeltog. Hans meget vel lithographerede Portrait, og et skizzeret militairt Kort over den pyrenæiske Halvø, ledsage Skriftet. h.

-
4. Efterretninger angaaende Ribe By, udgivne som Indbydelseskrift til Examen i Ribe Cathedralstole 1839. VII^{de} Samling, af Dr. P. N. Thorup. Ribe, 1839. 72 og 20 S. 8vo.

Det er allerede tilforn, og i et andet Tidsskrift, lagt for Dagen, hvor interessante og vigtige Bidrag den danske Litteratur